

قیمت برق افزایش می‌یابد؟

دولت در ابلاغیه جدید پیش‌بینی کرده است که قیمت برق برای ۲۵ درصد از مشترکان پرمصرف حدود ۲ برابر شود. با توجه متوسط تعرفه کنونی برق که ۳۵ هزار تومان در ماه محاسبه می‌شود؛ ۲ برابر شدن تعرفه یعنی ماهی ۷۰ هزار تومان پول برق! عددی که در سبد هزینه خانوار هنوز بسیار ناچیز است.

به گزارش سایت خبری پرسون، برق از نظر اقتصادی در زمره کالاهای کم کشش قرار دارد. چون جزو کالاهای ضروری است مصرف‌کننده واکنش شدیدی به تغییر قیمت انجام نمی‌دهد. مطالعات جهانی کشش قیمتی برق را در کشورهایی که قیمت برق بالاست کمتر از ۱ و عموماً کمتر از نیم نشان می‌دهد اما مطالعات ایران و تجربه شوک‌های قیمتی سابق نشان می‌دهد برق در ایران کم کشش تر از سایر کشورها و کمتر از ۰.۲ است. با توجه به اینکه افزایش قیمت فعلی نیز فقط شامل پرمصرفها می‌شود و حدود ۷۵ درصد مصرف‌کنندگان را شامل نخواهد شد بدین ترتیب میزان کاهش مصرف در سرجمع مصرف برق کشور چندان قابل توجه نخواهد بود.

عمده‌ترین شاخصی که میزان مصرف برق مشترکین را تعریف می‌کند عادات مصرفی است. عادات مصرفی تحت تاثیر دو عامل نحوه استفاده از وسایل برقی و تجهیزات برقی است.

به طور مثال یک فرد به پرنوری عادت دارد و همه پل‌های لوستر خانه را روشن کرده و مدت زمان بیشتری از روز را از روشنایی استفاده می‌کند.

یا فردی در زمان گرما به استفاده از دور تند کولر عادت دارد و می‌خواهد دمای رفاه زیر ۲۰ داشته باشد در حالی که بدن ما به دمای زیر ۲۰ در فصل گرم نیازی ندارد و تا ۲۵ درجه دمای رفاه تعریف می‌شود. بنابراین فردی ممکن است به دمای رفاه مازاد عادت داشته باشد.

با افزایش قیمت برق افراد ممکن است این عادات مصرفی را تعدیل کنند و کولر را با دور کند و لوستر را با پل‌های کمتر استفاده کنند اما واقعیت آن است که این تغییر عادت تاثیر بسیار کمی در میزان مصرف برق خواهد داشت. آنچه باعث صرفه جویی می‌شود تغییر تجهیزات است.

به طور مثال وقتی کولرهای با فناوری پایین تعویض شود و وسایل سرمایشی با مصرف کمتر مورد استفاده قرار گیرد؛ صرفه جویی از محل تغییر تجهیز اتفاق می‌افتد.

این بخش دوم عادت مصرفی که به تجهیز باز می‌شود؛ بیشترین تاثیر را در مصرف برق دارد اما تغییر آن بسیار سخت خواهد بود.

برای مثال یک کولر کم مصرف ۹ میلیون تومان و یک کولر معمولی ۶ میلیون تومان قیمت دارد. شما به عنوان مشترک پرمصرف با دو برابر شدن تعرفه برق هر ماه ۱۰۰ هزار تومان پول برق می‌پردازید که با این حساب برای سه ماه تابستان هزینه مصرف برق شما به ۳۰۰ هزا تومان می‌رسد. آیا شما حاضرید برای صرفه جویی در هزینه برق ۳۰۰ هزار تومانی سه میلیون تومان مابه التفاوت قیمت کولر را متقبل شوید؟

پرمصرف‌ترین مشترکان کمتر از ۲ برابر افزایش قیمت خواهند داشت

اصلاح تعرفه‌های برقی که از سوی دولت انجام شده برای پرمصرف‌ترین مشترکان کمتر از ۲ برابر است. و این عدد به قدری در سبد هزینه خانوار پایین است که انگیزه‌ای برای تغییر عادات مصرفی به‌ویژه عادات مصرفی در بخش تجهیز ایجاد نمی‌کند.

مطالعات نشان می‌دهد برای ایجاد تغییر در عادات مصرف‌کننده در کوتاه مدت هزینه برق باید بین ۵ تا ۱۰ برابر افزایش یابد.

متوسط هزینه قبض خانوار در ماه حدود ۳۵ هزار تومان است. این تعرفه حتی اگر ۲ برابر هم بشود به ۷۰ هزار تومان می‌رسد اما هنوز رقم آن در سبد هزینه خانوار ناچیز است و منجر به تغییر تجهیزات برقی مانند کولر، یخچال و... نمی‌شود.

در دوره احمدی نژاد ۱۰ درصد صرفه جویی اتفاق افتاد

در کوتاه مدت چسبندگی عادات مصرفی در کالاهای ضروری بسیار بالاست و حتی با شوک‌های بزرگ نیز نباید انتظار تغییرات عجیب داشته باشیم.

در سال شروع هدفمندی یارانه‌ها یعنی در سال ۹۰ قیمت برق دو و نیم برابر شد. با ۲.۵ برابر قیمت برق متوسط مصرف برق خانگی حدود ۱۰ درصد کاهش پیدا کرد.

در آن سال قیمت برق برای همه مشترکان ۲.۵ برابر شد. اما در ابلاغیه جدید ما تعرفه برق را برای ۲۵ درصد از مشترکان کمتر از ۲ برابر افزایش داده‌ایم.

ضمن اینکه در آن سال سهم هزینه برق در سبد مصرف خانوار بیشتر از امروز بود. بنابراین در اصلاح تعرفه جدید، تغییر عادات مصرفی از میزان تغییر سال ۹۰ بسیار کمتر خواهد بود.

افزایش عدالت یارانه‌ای در ابلاغیه جدید

ویژگی مثبت اصلاح تعرفه کنونی این است که عدالت یارانه‌ای بیشتری برقرار خواهد شد. یعنی آن حالتی که هر فردی با مصرف بیشتر از یارانه بیشتری برخوردار بود را تعدیل می‌کند و پرمصرف‌ها هزینه بیشتری برای مصرفشان پرداخت می‌کنند.

البته این به مفهوم حذف یارانه نیست و پرمصرف‌ها نیز کماکان یارانه دریافت می‌کنند اما مقداری از یارانه پرمصرف‌ها کاسته می‌شود و در عین حال مقداری از هزینه‌های صنعت برق را نیز تامین می‌کند.

اصلاح قیمت برق زمانی به درستی انجام می‌شود که قیمت برق در مواقع کم یابی از دل بازار رقابتی دربیاید. در اروپا طی یک ماه قیمت برق گاهی تا سه برابر افزایش یافت. اما به محض رفع کمبود گاز و رشد تولید برق دوباره قیمت‌ها کاهش خواهد یافت.

در حال حاضر قیمت تعرفه ما قیمت کمیابی را آشکار نمی‌کند و چه در مواقع کمبود و چه در مواقع تولید مناسب، قیمت‌ها یکسان عرضه می‌شود.

کمبود برق در زمستان و تابستان

در شرایط کنونی تامین برق در تابستان و در زمستان با مشکلاتی روبه‌روست. در تابستان با مشکل کمبود ظرفیت و در زمستان با مشکل کمبود سوخت مواجه هستیم.

برنامه‌ریزی‌های وزارت نیرو برای افزایش ظرفیت برق مربوط به نیاز در تابستان است. در زمستان از جهت ظرفیت تولید برق مشکلی وجود ندارد و عمده مشکل در زمستان به کمبود سوخت باز می‌شود.

اگر سوخت نیروگاه‌ها تامین شود در زمستان به مشکل کمبود برق برنخواهیم خورد. اما در تابستان با توجه به شتاب مصرف و محدود بودن ظرفیت تولید برق، توان تولید یعنی توان تبدیل انرژی فسیلی به برق را به اندازه نیاز نداریم.

از آنجا که پروژه‌های صنعت برق زمانبر است باید از چند ماه و حتی چند سال قبل برنامه‌ریزی و اقدام شود. بنابراین برای تامین نیاز برق تابستان از امروز و چه بسا از قبل باید برنامه‌ها به اجرا در می‌آید.

در زمستان مدیریت ساده‌تر از تابستان است. از آنجا که در زمستان ظرفیت نیروگاهی وجود دارد و مشکل کمبود سوخت است می‌توان به گونه‌ای مدیریت تامین را انجام داد که کمترین آسیب اجتماعی را به همراه داشته باشد.

اولا سوخت مایع در اختیار نیروگاه‌ها قرار می‌گیرد و می‌توان خاموشی را در ساعاتی از شبانه روز قرار داد که الزاما پیک مصرف نیست. به طور مثال مصرف برق در شب کاهش پیدا می‌کند و اگر در آن ساعات محدودیت اعمال شود آسیب کمتری وارد می‌شود چرا که فعالان اقتصادی در شب فعالیت کمتری دارند و عمده ادارات و دستگاه‌ها و مراکز خدماتی در این ساعات نیازی به برق ندارند.

از طرفی در زمستان می‌توان محدودیت‌های بیشتری را در مناطق جنوبی کشور اعمال کرد. از آنجا که سیستم‌های گرمایشی اغلب همزمان از برق و گاز استفاده می‌کند؛ قطع برق برای مناطق جنوبی کشور که هوای گرم‌تری دارند؛ مشکل حادی را ایجاد نخواهد کرد.

با این حال این مدیریت بسته به تامین سوخت از سوی وزارت نفت می‌تواند تحت تاثیر قرار گرفته و دچار خدشه شود.

منبع: اقتصاد آنلاین